

Lehdistötiedote

Luxemburg, 21. helmikuuta 2022

Sijoitusrahastoja koskevien EU:n sisämarkkinoiden hyödyt ovat edelleen suurelta osin toteutumatta

EU:lla on toimintakehys, jonka avulla voidaan luoda yli EU:n rajojen toimivat sijoitusrahastojen sisämarkkinat ja varmistaa, että EU:n kansalaisten sijoituksia suojellaan. Euroopan tilintarkastustuomioistuin toteaa tänään julkaistussa erityiskertomuksessaan, että kaikkia toimintakehykseen liittyviä kunnianhimoisia tavoitteita ei ole kuitenkaan saavutettu, ja monet sijoittajille mahdollisesti koituvat edut jäävät hyödyntämättä. Todellisia sijoitusrahastojen sisämarkkinoita koskevaa tavoitetta ei ole saavutettu, ja rajat ylittävä toiminta on edelleen harvinaista. Rahastoja ei edelleenkään valvota yhdenmukaisella tavalla kaikissa jäsenvaltioissa. Lisäksi sijoittajansuoja on yhä heikko eikä järjestelmäriskkejä valvota riittävästi.

Sijoitusrahastoilla on keskeinen asema Euroopan pääomamarkkinaunionissa. Ne auttavat sijoittajia kohdentamaan pääomansa tehokkaasti. Eri puolilla EU:ta toimivilla sijoitusrahastoilla oli vuonna 2020 varoja lähes 19 biljoonaa euroa. Lähes 70 prosenttia EU:n rahastomarkkinoista keskittyy edelleen vain neljään jäsenvaltioon: Luxemburgiin, Irlantiin, Saksaan ja Ranskaan. EU on toteuttanut toimia ja luonut sijoitusrahastoja koskevan sääntelykehityksen edistääkseen tervettä ja tuottavaa sijoitusrahastoalaa ja suojellakseen sijoittajia. Tarkoituksena on varmistaa, että samanlaisia sääntöjä sovelletaan kaikkialla sisämarkkinoilla.

"Sijoitusrahastomarkkinoiden yhdentymisen odotettiin tarjoavan EU:n yrityksille monipuolisempia rahoituslähteitä ja sijoittajille paremman suojan ja laajemman tuotevalikoiman", toteaa tarkastusta johtanut tilintarkastustuomioistuimen jäsen Rimantas Šadžius. "Rajat ylittäviä esteitä on kuitenkin edelleen, valvontastandardit vaihtelevat yhä eri puolilla EU:ta, eikä kaikkia mahdollisia hyötyjä ole saavutettu."

Tarkastajat havaitsivat, että joukko jatkuvia puutteita rajoittaa edelleen EU:n investointiympäristöstä saatavia hyötyjä. Tosiasiallinen rajat ylittävä toiminta on yhä harvinaista: sijoitusrahastojen markkinointi on useimmissa EU-maissa keskittynyt lähinnä kotimarkkinoille. Tarkastajat havaitsivat myös, että sijoittajille koituviksi odotetut hyödyt, kuten alhaisemmat maksut ja tarjolla oleva laajempi tuotevalikoima, eivät ole vielä toteutuneet: kustannukset ovat edelleen korkeita ja vaihtelevat huomattavasti jäsenvaltiosta toiseen. Markkinoille pääsyn esteitä on edelleen, mikä tarkoittaa, että tasapuoliset toimintaedellytykset eivät ole vielä olemassa. Tarkastajat toteavat niin ikään, että EU:n lainsäädännön avulla ei voida puuttua tiettyihin ongelmiin, jotka vaikuttavat markkinoihin. Tällaiset ongelmat liittyvät esimerkiksi verotukseen,

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

paikalliseen kysyntään tai siihen, missä omaisuudenhoitajat päättävät markkinoida sijoitusrahastojaan.

Tarkastajat panevat merkille, että EU:n toimet ovat osaltaan lisänneet sijoitusrahastojen avoimuutta. Sijoittajat saavat aiempaa paremmin tietoa sijoitusten riskeistä, tuloksellisuudesta ja kustannuksista. Sijoittajien on kuitenkin edelleen hyvin vaikeaa vertailla rahastoja eri puolilla EU:ta. Sijoittajia ei edelleenkään ole riittävästi suojattu erilaisilta ongelmilta. Näihin ongelmiin lukeutuvat perusteettomat kustannukset, joita aiheutuu esimerkiksi läpinäkymättömistä myyntikäytännöistä tai rahoituksenvälittäjien puolueellisesta neuvonnasta. Tällainen neuvonta ohjaa sijoittajia tuotteisiin, jotka eivät vastaa hyvin heidän tarpeisiinsa. Ongelmana tässä yhteydessä on niin sanottu viherpesu. Tarkastajat panevat merkille, että ympäristön ja yhteiskunnan kannalta kestävien rahastojen ESG-merkintää ei tällä hetkellä säännellä. Sitä saatetaan myös käyttää väärin sellaisten tuotteiden myymiseen, jotka eivät täytä tiukkoja eettisiä normeja.

Tarkastajat havaitsivat myös rahastojen valvonnan yhdenmukaisuuteen ja vaikuttavuuteen liittyviä ongelmia. Alasta vastaava EU:n virasto (ESMA) on pyrkinyt edistämään valvontakäytäntöjen lähentämistä, mikä on parantanut hieman valvonnan laatua ja vähentänyt eroja. ESMA kuitenkin luottaa toiminnassaan kansallisten valvontaviranomaisten hyvään tahtoon ja oman hallintoneuvostonsa halukkuuteen saada tietoja. Sillä on näin ollen vain vähän tietoa siitä, harjoitetaanko jäsenvaltioissa samantasoista valvontaa. ESMA ei myöskään voi mitata, onko valvontakäytäntöjen lähentämisessä edistytty.

Tarkastuksen yhteydessä kysyttiin myös, onko komission lainsäädännöllinen lähestymistapa tarkoituksenmukainen: sijoitusrahastojen rajat ylittävää sääntelyä koskeva lainsäädäntö koostuu pääasiassa direktiiveistä, joiden mukaan jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön omat sääntöversionsa oman tulkintansa ja oman tilanteensa mukaisesti. Tämä käytäntö on johtanut merkittäviin sääntelyeroihin jäsenvaltioiden välillä.

Tarkastajat esittävät joukon suosituksia tilanteen parantamiseksi. He kuitenkin varoittavat, että oikeudelliseen kehukseen tehdyt vähäiset muutokset eivät yksin riitä todellisten sisämarkkinoiden saavuttamiseen.

Taustaa

EU otti vuonna 1985 käyttöön toimenpiteitä niiden esteiden poistamiseksi, jotka haittaavat sijoitusrahastojen toimintaa EU:n sisärajojen yli. Sittemmin rahastot ja rahastonhoitajat, joiden kotipaikka on yhdessä EU-maassa, ovat pystyneet markkinoimaan rahastojaan vähittäissijoittajille koko EU:n alueella, ja niitä ovat valvoneet vain kotivaltionsa viranomaiset. Vuonna 2011 vaihtoehtoisia sijoitusrahastoja koskeva direktiivi mahdollisti myös erityisrahastojen markkinoinnin ammattimaisille sijoittajille kaikkialla EU:ssa. Samana vuonna Euroopan unioni perusti viraston, Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisen, jonka tehtävänä on parantaa sijoittajansuojaa ja auttaa rahoitusmarkkinoita toimimaan sujuvasti.

Erityiskertomus nro 04/2022 *Sijoitusrahastot: EU:n toimilla ei ole vielä luotu todellisia sisämarkkinoita, jotka hyödyttäisivät sijoittajia* löytyy Euroopan tilintarkastustuomioistuimen verkkosivustolta (eca.europa.eu). Tarkastuksen tavoitteena on auttaa lisäämään rahoitusvalvonnan ja sijoittajansuojan vaikuttavuutta ja tehokkuutta EU:ssa.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksensa Euroopan parlamentille ja EU:n neuvostolle sekä muille kiinnostuneille tahoille, kuten kansallisille parlamenteille,

elinkeinoelämän sidosryhmille ja kansalaisyhteiskunnan edustajille. Valtaosa tilintarkastustuomioistuimen kertomuksissa esitetystä suosituksesta pannaan täytäntöön.

Lehdistö – yhteydenotot

ECA press office: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer damijan.fiser@eca.europa.eu, puhelin: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – matkapuhelin: (+352) 691 553 547